

Aikastrategiat tärkeitä kestävyysmuutoksessa

Olemme tutkineet ja tunnistaneet kiertotalouden vauhdittamisen aikastrategioita kaupungeissa. Niillä tarkoitamme strategisia keinoja, jotka perustuvat ajan dynaamisen vaihtelun tunnistamiseen. Yleistämme tutkimustulokset kolmeksi strategiaksi. Niiden avulla voidaan kehittää käytäntöjä ajallisuuksien hallintaan kestävyysmuutoksessa.

Rytmittäminen

Kestävyysmuutospolkua voidaan vahvistaa ja vakiinnuttaa rytmittämisen avulla. Rytmittämisen avulla niiden sisäinen vaiheistus voidaan sopeuttaa muuttuviin olosuhteisiin. Kestävyyspolut voivat syntyä nopean katalysoinnin seurauksena mutta myös hiipua, jos innovaation parantelu ei tuota hyödyllisiä odotuksia osapuolille. Rutinointi vakiinnuttaa polut ja tuottaa institutionaalisen muutoksen. Nämä aikasidonnaiset vaiheet voivat johtaa esimerkiksi uuteen liiketoimintaan, sosiaalisiin uudistuksiin tai kiertotaloustuotteisiin. Vaiheiden ajoitus ja rytmittäminen voivat käynnistää itseään vahvistavan prosessin.

Esimerkkejä: Aikadynamiikan erot ovat ratkaisevia, kun vahvistetaan muutospolkua kokeiluiden, kaupunkilaboratorion, kaavoituksen ja rakentamisen välillä. Aikasadonnaisten vaiheiden paikallinen tunnistaminen helpottaa myös sosiaalisen kestävyysmuutoksen edistämistä.

Toistaminen

Yhteiskunnan toiminta perustuu ennustettavaan toistamiseen. Toistamista voidaan käyttää myös strategisena välineenä kestävyysmuutoksen edistämiseksi. Toistaminen auttaa reagoimaan sopivalla hetkellä, kun olosuhteiden vaihtuessa syntyy tilaisuus kestävyysmuutoksen vauhdittamiselle. Samantapaista muutosvoimaa on myös toistuvilla sykleillä, joita ilmaantuu kun käytännöt kertaantuvat kestävyysmuutoksen eri vaiheissa. Nämä syklit syntyvät itsekseen prosessin vaikutuksesta kuin pyörteet koskessa ja voivat olla vaikeita tunnistaa. Niissä piilee hyödyntämätön voimavara.

Esimerkkejä: Kaupunkistrategioiden uudistaminen luo kaupungeille valmiutta reagoida muutoksiin ja löytää omat vahvuutensa kestävyysmuutoksen edistämiseksi. Samalla kiertotalouden toteutusmallien valikoima vahvistuu, kun kaupungit kehittävät omia sovelluksiaan. Muutos leviää kaupunkiverkostojen välityksellä. Toistuvia syklejä muodostuu kiertotaloudessa myös materiaalisuuden, ihmisten ja teknologioiden välille. Sopivassa tilanteessa tällainen sykli voi purkautua esimerkiksi liiketoiminnaksi ja uudenlaiseksi kestävyyspoluksi.

Navigointi

Kestävyysmuutos sisältää tyypillisesti vaiheita, joita ei voi etukäteen suunnitella. Kun kompleksisuus kasvaa suureksi on navigoitava eli tartuttava eteen tuleviin mahdollisuuksiin ja luotava tilaa muutokselle. Tämä vaatii valppautta, taitavuutta ja institutionaalista joustavuutta. Navigoinnin strategiaa voidaan kehittää myös pitkäkestoiseksi toiminnaksi. Navigoinnin avulla voidaan esimerkiksi saada erisuuntaisia kehityspolkua vahvistamaan toisiaan.

Esimerkkejä: Markkinavuoropuhelu kaupungin ja yritysten välillä. Liiketoiminnan ja sosiaalisen kestävyysmuutoksen vahvistaminen vuorovaikutteisesti kaupunkilaboratoriossa. Kaupungin kiertotalouspolitiikan suuntaaminen vahvistamaan samanaikaisesti hiilineutraalisuutta, ydinkaupungin elävyyttä, kansainvälistä vuorovaikutusta ja ympäröivän maaseudun biotaloutta.

Lisätietoa

Jokinen, Ari, Uusikartano, Jarmo, Jokinen, Pekka & Kokko, Marika (2021) The interagency cycle in sustainability transition. Teoksessa Teerikangas, S. ym. (toim.) *Research Handbook of Sustainability Agency*. Lontoo: Edward Elgar.

Nylén, Erkki-Jussi, Riki, Aleksandra, Jokinen, Ari & Jokinen, Pekka (2021) Kiertotalouden kestävyyslupaukset. Espoon, Lahden, Tampereen ja Turun kaupunkistrategioiden vertailu. *Yhteiskuntapolitiikka* 86 (4): 406–418.

Särkilähti, Maarit, Åkerman, Maria, Jokinen, Ari & Rintala, Jukka (2021) Temporal challenges of building a circular city district through living-lab experiments. *European Planning Studies*.

Turku, Veera, Jokinen, Ari & Jokinen, Pekka (2021) Elävät kaupunkilaboratoriot: kulttuuritoimijat Tampereen Hiedanrannan uudistajina. *Hallinnon Tutkimus* 40 (1), 53–68.

cicat2025.fi

Ari Jokinen, Pekka Jokinen, Erkki-Jussi Nylén ja Veera Turku, Tampereen yliopisto
Kuva: Pixabay CCO